საქართველოს მეშვიდე სოც.-დემოკრატიული საბჭოთა ბარიკა

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად დირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა დიაა დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი სასახლის ქუჩა № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 10—85.

ფასი 3000 მან.

№ 169

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხუთშაბათი, მარტის 16 1922 წ.

ყოველდღიური გაზეთი
ტრიბუნა
ორგანო მუშაკებისა სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის მთავარი კომიტეტისა.
1922 წლის 1 იანვრიდან თვეში გაგზავნით დირს 120,000 მანეთი.
ცალკე ნომერი ყველგან 5000 მანეთი.
უფასოდ გაზეთი აღარავის გაეგზავნება.
ხელის მოწერა მიიღება თვის I რიცხვიდან.
რედაქციის და კანტორის მისამართი: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6.

დამწყებრე უფნ: მკუდე ირინე კომოდი ალუ,—ვალები: ანტონი, ვასილი, აქსენტი და სარიტონი,—ძალები: პეტრეა, მატრონა, ნინა და ანეტა,—შვილისშვილები: ნოე, მიშა, გრიშა, ფაცი, კარლო, ოლია, მარო და ვასო,—ქალი ნინა და სანე ისაკ ბეკნის ძე სანოძეები აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს ძვირფასს და დაუვიწყარ

ივანე სოფრომის ძე
ჯანგველაძის

გარდაცვალებას. დასაფლავება მოხდება ხუთშაბათს 16 მარტს (ძველი სტილით, სოფ. მაიდანში (სენაკის მაზრა) წმ. გიორგის ეკლესიის გალავანში.

ტერენტი გრანელი
„სულიდან საფლავებიდან“
წიგნი ლექსების.

განცხადება

ტფილისის აღმასკომის საფინანსო-საგიუჯეტო კომისია ქალაქის დარაგების მეურნეობათა საუურადღებოდ აცხადებს.

რომ შკახასკნელი ვადა ამა წლის თებერვლის და მარტის თვეების საიჯარო ფულის შეტანისა დანიშნულია ამა წლის მარტის 15 დან 25-მდე, რისთვისაც წინადადება ეძლევათ მოიჯარადრეთ დროზე იზრუნონ ფულის შეტანაზე, უკანასკნელ შემთხვევაში მოიჯარადრეებს დარაბები სრულიად ჩამოერთმევათ.

საფინანსო-საბიუჯეტო კომისია.

პროლეტარიატის დიქტატურა და საქართველოს სინამდვილე

საქართველოს საბჭოთა ყრილობამ გაჩინა კონსტიტუციის საკითხი. კონსტიტუცია ემყარება პროლეტარიატის დიქტატურას.

ჩვენი ფრაქციის წარმომადგენელმა შესწორება შეიტანა და მოითხოვა პროლეტარიატის დიქტატურის ძაგივრად მშრომელთა დიქტატურა ყოფილიყოს შეტანილი.

ამ შესწორებამ გამოიკვეთა ჩვენი კომუნისტების საარქივო დებულებანი და მოარქვა ისტორიული ტერმინაციით დაიწყეს პროლეტარიატის სასარგებლო დებულების გაბაგრება.

კომუნისტ ალანდაძეს ვერ წარმოუდგენია მშრომელთა დიქტატურის ცნება და ყოველდღე შეუძლებლად მიაჩნია იგი. იგი ფიქრობს, რომ გლეხობისა და პროლეტარიატის ბატონობა ორი კლასის ბატონობას ნიშნავს.

ეს დებულება ძალ „ძეცნიერულ“ დებულებად მიაჩნია.

ვინც თვალყურს ადევნებს კომუნისტურ პრესას, იგი ყოველ წერილში ამოგდებ მაინც ამოიკითხავს „მუშა გლეხური სახელმწიფოს“ ცნებას. მაგრამ „ურიმ ბისტყვა სხვაა, სიმე სხვაა“...

ჩვენ ამ შეთხზევაში არ გვაინტერესებს ტაქტიკური ძიძენტი კომუნისტების პოლიტიკაში და გვინდა უფრო პრინციპიალი ხასიათი მივცეთ ამ საკითხს.

ერი თუ ერა გლეხობა და პროლეტარიატი ცალ-ცალკე კლასები? რა ურთიერთობაა ამ კლასთა შორის? როგორი იყო მარქსისტული გაგება კლასთა ერთვალობისა და როგორი ადგილი უჭირავს ამ გაგებას თანამედროვე მოძრაობაში?

როდესაც მარქსი გლეხობას რეაქციონურ და კონსერვატიულ ელემენტად სთვლიდა, მისთვის გარკვეული შეხედულება არსებობდა, რომლითაც უნდა წასულიყო კლასთა ფორმაციის პროცესი. ეს კაპიტალის კონცენტრაციისა და ეკონომიური ცხოვრების ცენტრალიზაციის სახით ქონდა მარქსს წარმოდგენილი.

მისთვის არ არსებობდა სასოფლო მეურნეობის სპეციალური ხასიათი და მისი აზრით, როგორც ინდუსტრია ისე სასოფლო მეურნეობაც ერთი და იგივე კანონებით მიეგენებოდა კაპიტალის კონცენტრაციისაკენ.

გაბარიელდა მარქსის აზრი? რა თქმა უნდა არა.

ვერც კარლოს მარქსმა და ვერც მისმა მიმდევრებმა თავის დროზე ვერ გაითვალისწინეს სასოფლო მეურნეობის სპეციფიური ხასიათი.

სასოფლო მეურნეობა მეტადროდ დაკავშირებულია ბუნების ძალთა ხეგავლენებთან, რომლის შეცვლა ადამიანის ხელთ არ არის.

ამას გარდა ინდუსტრიაში შრომის გაფართოვება იწვევს მისი ნაყოფიერების ზოგდას, სასოფლო მეურნეობაში კი არის სპეციფიური კანონი შრომის ნაყოფიერების დაცემისა, შრომის გაფართოების დროს.

მსხვილი წარმოება სასოფლო მეურნეობაში, ითვალი რიგი მიზეზების გამო, რომელთა ჩამოთვლა ამ სტატიაში არ მიგვაჩნია, ვერ ხეირობს ისე, როგორც წვრილი წარმოება.

სასოფლო მეურნეობაში მანქანა არ არის ისე მოსახმარი, როგორც ინდუსტრიაში და მარქსის აზრი, რომ მანქანა რევოლიუციას მოახდენდა სასოფლო მეურნეობაში არ გამართლდა.

მსხვილი მანქანების გამოყენებასთან ერთად არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს შრომის დანაწილება, რომელიც ამრავლებს ნაყოფიერებას.

ყოველივე ამ გარემოებამ და კიდევ მრავალმა, რომელთა ადნიშვნა შორს წაგვიყვანდა, გამოიწვია სასოფლო მეურნეობაში არა კაპიტალის კონცენტრაცია, არამედ პირიქით მისი დიფერენციაცია.

მარქსის ეს შეცდომა იქიდანაც წარმოსდგება, რომ მას არასოდეს არ შეუსწავლია ურთიერთობა და ინგლისის წარმოების ზეგავლენას ემორჩილებოდა თავის კვლევა-ძიებაში.

ამ შეცდომის გავლენის ქვეშ იდგა მრავალი მარქსისტი. კაუცკისა და ლიბკნეხტსაც მარქსის დებულება მეცნიერულ დებულებად მიაჩნდათ. (კაუცკიმ შემდეგ ადიარა ამ დებულების სისუსტე)

ცხადია თუ მარქსის ზემოთ მოყვანილი დებულება დაირღვა და „რეაქციონერი და კონსერვატორი“ გლეხი არ გადაგვარდა წარმოების მანქანების ბრიალში, სოციალისტურ ძიძრაობაშიც გლეხის როლი სხვაგვარად დაისობა და იგი პროლეტარის სახით არ მოგვეელინა.

აქ მარქსიზმი მიადგა იმ ზღუდეს, რომელის იქეთ გადასვლა ადარ შეიძლებოდა. საჭირო იყო გლეხების ამოძრავება სოციალისტური იდეებით.

ამისათვის საჭირო იყო გარკვევა იმისა თუ როგორ ინტერესთა თანხმობაწინააღმდეგობა იყო გლეხსა და პროლეტარის შორის.

კომუნისტ ალანდაძეს რომ ვკითხოთ, ალბათ და პროლეტარიატი ორი სხვა და სხვა კლასი ყოფილა და ამიტომ დიდის დაკვირვებით კითხვას სვამს: „შესაძლებელია თუ არა ორი კლასის დიქტატურა სინამდვილეში?“ და უპასუხებს „არასოდესო“.

კითხვა იბადება არის თუ არა მშრომელი გლეხობა პროლეტარიატის მოწინააღმდეგე კლასი?

რასაკვირველია არა. ამის ცოდნა საველდებულო უნდა იყოს ყველა იმისთვის, ვისაც „კომუნისტურ მანიფესტის“ გარდა, კიდევ წაუკითხავს რამე.

მართალია იდენტიფიურობა არ შეიძლება დაუშვათ ამ ორ სოციალ კატეგორიათა შორის, რამდენათაც ერთს, გლეხობას აქვს საკუთარი საწარმოო იარაღები, ხოლო მეორესა პროლეტარიატს იგი არ მოეძევა, მაგრამ ექსპლოატაციის მომენტი ორივეს ხდის ობიექტად და ამდენათ მათი ინტერესების თანხმობა ობიექტურად ლოლიკურია.

მართალია მშრომელი გლეხი და ქალაქის მუშა ხვდება ბაზარზე ერთმანეთს როგორც ყიდველ-გამყიდველი, მაგრამ თუ კლასობრივ განჯეუფებას საფუძვლად დაუდებთ ამ მომენტს, ლოლიკურად ყოველი პროგენების კლასად აღიარებამდე მივალთ. ასეთ აბსურდამდე კი თავი არ უნდა მივიყვანოთ.

თუ მარქსისტული აზროვნება შესცდა სასოფლო მეურნეობის სპეციფიური თვისების გათვალისწინებაში და სოფლისა ქალაქს მუშის ინტერესთა წინააღმდეგობა აღიარა, ის კიდევ უფრო შეარყია კაპიტალისტური კულტურის განვითარებამ.

როგორც ვიცით, კონცენტრულ კაპიტალი მიდის მონოპოლური კაპიტალის ფორმამდე, რომელიც ექსპლოატაციის მომენტს ქმნის არა მარტო წარმოების სფეროში, პროლეტარიატის მიერ შექმნილ ზედმეტი ღირებულების სახით, როგორც ეგონა მარქსისტულ მიმართულებას, არამედ ექსპლოატაციის მოსენელი უმთავრესად გადადის გაცვლა-გამოცვლის სფეროში და საექსპლოატაციო ობიექტად ხდება არა პროლეტარიატი, არამედ მოსახმარებელი, უმთავრესად გლეხობა.

იმპერიალისტური ქვეყნის პროლეტარიატისათვის ნაციონალური წარმოება პრივილეგიებსაც ქმნის და ამიტომ არის, რომ ინგლისის მუშა, რომელიც მარქსისტების აზრით ავანგარდი უნდა ყოფილიყო სოციალური რევოლიუციისა, დღეს უფრო ნაკლებად ფიქრობს სოციალიზმზე, ვიდრე ჩინეთისა და ოსმალეთის გლეხობა.

ამიტომ არის, რომ პროლეტარიატის რიგებში გავლენა აქვს პაციფისტურსა და ოპორტიუნისტულ ტენდენციებს და მრავლად არის ეგ. წოდ. „ყვითელი“ და „შავი“ მუშები.

ყოველივე ეს ვერ გითვალისწინა მარქსიზმა, მაგრამ სოციალური ცხოვრების ლოდიკამ მარქსისტული მიმართულება თავის კანონებს დაუმორჩილა და რუსეთის ბოლშევიზმი უფრო ნეო მარქსიზმია, ვიდრე ორტოდოქსალი მარქსიზმი.

დღეს ბევრი კომუნისტისათვის არ არის ეს ნათელი და რაგორც საერთოდ სოციალისტურს, ისე ეროვნულ საკითხს მარქსის ტიპიკონის თანახმად არჩევს.

ერთი ასეთი მომენტთაგანია ჩვენს კონსტიტუციაში „პროლეტარიატის დიქტატურის“ შეტანა და „მშრომელთა დიქტატურის“ უარყოფა.

ჩვენ ზემოდ უფრო პრინციპიალურად დავსვით საკითხი სოფლის მუშასა და პროლეტარის ურთიერთობის შესახებ. ეხლა ვიკითხოთ თუ როგორი კონკრეტი პირობებია ამ მხრივ როგორც რუსეთში, ისე საქართველოში.

ყველასათვის ნათელი უნდა იყოს, რომ რუსეთში „მუშურ-გლეხური“ სახელმწიფო კი არ არის, არამედ ფაქტიურად „გლეხურ-მუშური“ სახელმწიფოა.

რუსეთის გლეხობაზე კარ. მარქსისა და მის ერთგული მოწაფეების თვალსაზრისი რომ განხორციელებულიყო, მაშინ რუსეთის გლეხი თოფით ხელში დენიკინისა და ფრანგების წინააღმდეგ კი არ ამხედრდებოდა, არამედ მათ გვერდში დგომით გაეშურებოდა „წითელი მოსკოვისკ“ ასადებად.

რუსეთის წითელი ჯარი ვინ არის თუ არა უმთავრესად გლეხების ჯარის კაცის ტანსაცმლით შემოსილი.

რას ნიშნავს ეს?

ეს ნიშნავს მარქსისტული თვალსაზრისის სრულ კაპიტულაციას გლეხობის შესახებ.

თეორია მაშინ არის მტკიცე და ფრაკვენ, როდესაც ფაქტთა წყობა მისი მხედველობის თანახმად მიდის, ხოლო თუ ფაქტები არ ეთანხმება თეორიას იგი მუშუმში გასაგზავნი მჩვარია, რომელსაც ეზროვნების ისტორიისათვის გამოიყენებს მკვლევარი.

საქართველოში გლეხობა კიდევ უფრო დიდი პროცენტია ვიდრე რუსეთში. ეს საქ. საბჭოთა ყრილობასაც ნათლად აჩნდა, სადაც გლეხთა წარმომადგენელნი მეტი იყო პროლეტართა წარმომადგენლებზე. ამავე ყრილობაზე კი არიან ისეთი პოლიტიკოსნი, რომელთაც გლეხობა პროლეტარიატის მოწინააღმდეგ კლასად მიაჩნიათ. (მე-20 საუკუნეში მაინც არ ვცხოვრობდეთ).

ფაქტიურად საქართველო გლეხური ქვეყანა იქნება, თუ გინდ ორი-ბურეუაზიული და ორი-პროლეტარული კონსტიტუციის ტექსტი შეიმუშაოს რომელიმე პარტიამ.

ის კი უნდა აღინიშნოს, რომ ვინც სინამდვილეს ანგარიშს არ გაუწევს, ვინც ფაქტებს დავიწყებს, დოგმატითა და აპრიორით მიუდგება, იგი ვერ გახდება ფაქტთა ბატონი და მისი პოლიტიკური კრედიტ დასაყრდენი, ეფემერული ილუზიები მალე გაქრება.

საქართველოში ვინც ალდის ვერ აუღებს ქართველი გლეხის გულისცემას, მის პირსა და ლხენს, მის ავსა და კარგს და მოიწადინებს მხოლოდ ტფილისის პროლეტარიატით მთელ საქართველოს გაზომვას, იგი იმ თავითვე შემაფეთებელ ხლეჩას ჰქმნის თავისი მოღვაწეობაში.

ჩვენ გარკვეულად ვამბობთ, რომ საქართველოს სინამდვილე არ გვაძლევს მხოლოდ პროლეტარიატის მატრონობის საფუძვლებს, თუ როგორ გვესმის მშრომელთა დიქტატურა რევოლიუციის პროცესში.

ხ.—ელი.

რევოლიუციის ხუთი წლის თაგზე

ხ წელიწადი, რაც რევოლიუციის ბობოქრებულ ზღვის ტალღები მთელი მსოფლიოს ბურჟუაზიულ წყობილებას აფეთქების უქადის და მთელი მსოფლიოს ანტირევოლიუციონური ელემენტი ლამობს სისხლში ჩაადრჩოს რევოლიუციის მონაპოვარი მშრომელთა უფლებები, მაგრამ მიუხედავად ყოველივე გაჭირვებულ მომენტებისა, რევოლიუციის ლაშქარი ჯერ კიდევ ძლიერია და თავის სიძლიერით ჯერ კიდევ შიშის ზარსა სცემს მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს. ხ წელი თავ—მშვენიერი, მცირე და მასთანავე რევოლიუციონური ძიძრაობისათვის ფრიად ხანგრძლივი დროა, ვინაიდგან მთელ წყობილების მონარქიულ-ბურჟუაზიულ ნაშთების დანგრევა-განადგურებასთან ერთად შემოქმედებითი მუშაობა სწარმოებს სახელმწიფოებრივ ახალ ალმშენებლობის სფეროში. ხ წელიწადი—ეს საუკეთესო, მთავარმნიშვნელოვანი ხანაა, ეს არის რევოლიუციის გარკვეული პერიოდი, როდესაც საუკუნეთ ჩამოყალიბდა რევოლიუციონურ მოძრაობის მსვლელობა, როდესაც მშრომელთა მასაში საუკუნეთ ჩაერია ამ მოძრაობის მსვლელობაში და მისი მეგზურიც შეიქმნა.

ასეთია ეს მცირე დრო—ხუთი წელიწადი, მაგრამ თავის სიდიადით ეს არის უდიდესი ხანა, ხანა მსოფლიო გადატრიალებისა.

მშრომელი ხალხი, დაინტერესებული თავის ბრწყინვალე მომავლით, მეტად ცუდ პირობებში ძიიწყვს წინ, დაუნდობელია თავის მტრების წინაშე და კარგი დამცველია რევოლიუციისა, ვინაიდან რევოლიუციის საბოლოო გამარჯვებაში ძალ სწამს თავისი გამარჯვება, გამარჯვება, რომელიც საწინდარია სოციალიზმის დამყარებისა. სოციალიზმი კი—ეს შრომის სამეფო მისაღწევია მხოლოდ და მხოლოდ მშრომელთა ბრძოლის წყალობით მშრომელთა მტრების წინააღმდეგ და გადამწყვეტი ბრძოლა იტყვის თავის უკანასკნელ სიტყვას, გაიმარჯვებს სოციალიზმი თუ დამარცხდება იგი. წარსული ხუთი წელიწადი კი ნათლად გვიჩვენებს, რომ რევოლიუციი აუცილებლად გაიმარჯვებს და მშრომელი ხალხი თავის დროზე საბოლოდ გამაგრებს ძველი წყობილების ნანგრევებზე.

ს. ასლანიშვილი

კულტურული მუშაობა საქ. წითელ ჯარში

ს-ქ: წითელ-ალაშქრის ცენტრალურ კლუბში, თებერვალის, ამა მარტის 8-ს ქართულ შეერთებულ კურსანტების კულტ-განმანათლებელი კომისიის ინიციატივით, გაიმართა ფრიად საყურადღებო შინაარსით სალამო წარმოდგენა

—შემდეგ პროგრამით: 1-ლე მოხსენება ბაკაკი ფალავანი, რომელმაც დამსწრე კურსანტებს და ფართო საზოგადოებას აუხსნა დიდი მნიშვნელობა ჯარში კულტურული მუშაობის წარმოებაზე და ბაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რაც კურსანტთა სკოლის „კულტ-განმანათლებელ კომისიას აბრკოლებდა და აფერხებდა —სხვა და სხვა რიგ მიზეზების გამო. და ბოლოს დამსწრედ გადასცა მოკლე შინაარსი პიესისა, რომელიც საჩუქარად ვერ იქნა სასურველად ჩატარებული, თუნდაც ჩვენ საქმე არა გვქონიყო დახ[illegible]ულებულ მსახიობებთან. მიდიოდა ს[illegible], დამსახურებული არწივი—პოეტის აუზმან ერთაწმინდელის ბ ბოქმ. დრამა „სიკვდილით დასჯა". თავის დროზე ამ პიესამ დიდი სამსახური გაუწია ჩვენს ქართველ ხალხს გათვიცნობიერების მაგალითში და ეხლაც დიდ ამაგს სწევს ჩვენს წითელ მამულიშვილთა ავანგარდში.

„ უნდა აღინიშნოს დელიკაშვილის (გოგია) სისუსტე, მას არ ჩამორჩებოდა მეუბერეშვ ლიც (ადიუტანტი). ბევრათ კარგი იყო ზავაზვილის ქალი (ლელის როლში). ანსახლიც ხელს უწყობდა გმირების შესაფერ თამაშს.

შემდეგ შესრულებული იქნა სცენაზე სიმფონიური ორკესტრი—გიჯიანის ლოტბარობით. დასასრულს გაიმართა სალიტერატურო გაყოფილება. კურსანტების მიერ შემდგარ ხელმა შეასრულა სხვა და სხვა ქართული და ინტერნაციონალური სიმღერები—მ. კავსაძის ხელმძღვანელობით წარმოთქმული იქნა ლექსები ოგიგ[illegible] კურსანტების მიგრ, სასიმღერო [illegible] სცენები და სხვა: გაიმართა [illegible] ბაზიური თამაში და [illegible] ბინაარსი ამით დამთავრდა.

ხალხი [illegible] დაიშალა.

მ. კი—ნა.

საუბარი აძხანაგ სოფლის გლეხებთან

I

რა არის ჩვენი სილარიბის მიზეზი?

ამხანაგებო, სოფლის გლეხებო, კარგათ იცით, რომ ჩვენი ქვეყანა, პატარა კოსტა საქართველო უხვად დაუჯილდოვებია განგებას თავის ბოვალლფეროვანებით, მეუმეკი ბუნებრივ ავლადიდებით და ყოველნაირის დოვლათით. ბიუნეფდავად ჩვენი ტერიტორიის სიპატარაისა, ეს პატარა კუთხე ყავილების კოსას წარმოადგენს და ხახეულის თვალს იტაცებს ძისი სილამაზე.

საქართველოს ზოგიერი ჰავა და ნიადაგის ნოყიერება, მრავალნაირი სამკურნალო წყლები და ბადნეულობა, რომელსაც მოკლებულია ბევრი სხვა უცხო ევროპის სახელმწიფოები, აშკარად მოწმობენ იმას, რომ საქართველოს მშრომელი ხალხი, ანუ უკეთ რომ ვთქვათ, საქართველო, მდიდარი უნდა იყოს ქოხაბრივად. ბაგოთ ამის ხაცვლად რას ვხედავთ დღეს ჩვენ საქართველოში? ყველაზე სიღარიბეს, უალეჯოპას და ათასგვარ უკულმართობას!..

ყოველი უცხოელი გაკვირვებულია საქართველოს ბუნებრივი სიმდიდრით და იმას სცდილობს რაციონალურად ხელი წაავლოს ჩვენს მიწა-წყალს და ბუნებრივით გამოსწოვოს ძისი სიმდიდრე, მას უნდა ისარგებლოს ჩვენი სილარიბით, უვიცობით და ხელიდან გამოგვაცალოს ყველაფერი, ჩვენ კი ბევრნი ბოგანიერად, ძის დაქირავებულ ყმამიზე